Seçme Şiirler

Necati Cumalı

Günaydın tavuklar, horozlar
Artık memnunum yaşamaktan

ADAM

ADAM YAYINLARI
©
Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Birinci Basım : Şubat 1998

Kapak Tasarımı : Mehmet Ulusel

98.34.Y.0016.647
ISBN 975-418-463-1

Derleyen : Necati Cumalı

Necati Cumalı

Seçme Şiirler

ADAM

KIZILÇULLU YOLU

Hıdırellez günü, Kızılçullu yolu
Beni herkes severdi çocukluğumda
Arabacı yanına oturtur
Kırbacı bana verirdi.

Ben Fıtnat hanımın oğlu,
Zayıf bir kızı severdim
Gözlerinin içi gülerdi.

Hıdırellez güneşi,
Beraber tırmanmadık mı ağaçlara?
Siz kanatmadınız mı ellerimi
Elma çiçekleri?

GÜNAYDIN

- Nurullah Ataç'a-

Günaydın tavuklar, horozlar
Artık memnunum yaşamaktan
Sabah erkenden kalktığım zaman
Siz varsınız;
Gündüz, işim var, arkadaşlarım,
Gece, yıldızlar var, karım var,
Günaydın tavuklar, horozlar!

YAĞMURDAN SONRA BAYRAM YERİ

Öyle pembe yüzlü çocuklar,
Öyle pembe ki burun delikleri
Yavru tavşanlar gibi.

Yeni kundaktan çıkmış gibiler
Öyle küçük, öyle güzel ki elleri;
Kızların saçları güzel
Kocaman kurdeleler bağlamışlar,
Oğlanların gözleri.

YAZ GECELERİ

I
Ben saman yollarını seyrettim
Harman yerinde yaz geceleri
Taşranın küçük kasabalarında
Sebze arabalarıyle yolculuk ettim.

Bir gece, bütün koğuş uykuda
Ben nöbetteydim.
Bir gece, bir tren penceresinde
Saatlerce konuştum bir kızla.

Yeni biçilmiş buğday tarlalarında
Adım atışıma sevindim.
Hayatın böyle güzel
Yıldızların bol olduğu geceler
Kimseye düşman değildim!

YENİ BİR AŞKTAN ÖNCE

O zamanlar ben her gün
Vapurları karşılamağa giderdim
İstasyonlarda dolaşırdım
Tren saatlerinde.
Vaktimi parklarda,
Caddelerde geçirirdim
Ah, nerden bileyim?
Yeni bir aşktan önce dolaşıldığını
Böyle yerlerde.

BALKON

Sana geldiğim yağmurlu günleri hatırlar mısın?
Pencerene açılan yol dönemecini.
Aralar mısın hatırama öyle her akşam
Ilık gülüşlerinin gölgesiyle yüklü perdelerini.

Bulutlar terkederdi şehri daima
Akşamları gemiler terkederdi.
Bir balkonun kalırdı sanırım
Kaybolan gölgelere aşina

Vapur iskelesinde buluştuğumuz bir akşam
O akşam erkenden ayrıldık ve sonra
Hâlâ hafızamızda devam ediyordu
Unutulmuş hayatı maviliklerin
Hâlâ hatıramdadır odama son gelişin,
Ve gitmeden önce
Saçlarını tarayışın hâlâ aynada...

Benim küçük öksüzüm, genç dulum
Ben senin hem baban, hem kocanım.
Erken tenhalaşan karanlık arka sokaklarda
Bütün servetin gibi ellerini
Avuçlarıma bıraktığın geceler
Sana küçük bir evden söz etmeliydim...

Uzun bir aşktan sonra tekrar
Bütün beni sevenleri hatırlıyorum
O şehirde bütün tanıdıklarım ve sen
Sen beni severdin
Sen iyiydin, güzeldin!

Gene vapur iskelesinde buluştuğumuz akşamlar olacak
Rüzgâr savururken saçlarını, eteklerini
Ellerimde hafif teri, ağırlığı küçük ellerinin
Teninin kokusu kaplayacak şehri
Gene yanyana seyredeceğiz
Uzaklaşan bulutlarla gemileri

HASRET

Bir gün İzmir'e gidersem
Bir faytona atlayacağım istasyondan
Hep böyle filimlerde görecek değilim ya denizi
Cıgaramı tellendirip
– Çek diyeceğim arabacıya
– Kordonboyu'na!

Ellerimi denize sokacağım.
Sizin evin ışıklarını arayacağım karşı kıyıda
Çıkarıp boş kibrit kutusunu
Kayık yapıp bırakacağım
– Haydi kaptan, diyeceğim, uzaklaşsana!

Sonra dönüp sakalı uzamış adama:
– Ahbap, diyeceğim, halime şaşma.
Ben artık hep buralardayım;
Ben artık hiç gitmeyeceğim...

VAPUR DUMANI

O daha büyük bir şehre gidiyor,
Onun benden başka arkadaşları,
Benim götürdüklerimden başka
Kitapları, portakalları var.
Birazdan körfezin sonunda
Sen de kaybolunca
Ben nasıl eve girer
Nasıl soyunup yatabilirim
Vapur dumanı?

GERİDE SABAH OLUYOR

Şehir uykusunda kaldı
Otelde boş kalan yatağımın
Sıcaklığı ellerimde duruyor;
Ben uzaklaşırken
Geride sabah oluyor.

SIĞINMA

Küçük iskele şehri şimdi
Direklerinde martılar uçan
Ufak yelkenlileri
Şen balıkçılarıyle
Ufak bir kuzey limanı olmuştur.

KARDA AYAK İZLERİ VAR

Karda ayak izleri var
Vurulup düştükleri yere kadar
Yüzleri tanınmayacak bir halde
Olduğu yerde kalmış cesetleri

Onlar için hatıra yok
Saat durmuş
Onlar için değil
Yıldızlar ve bu gece
Onlar için değil gelen güneş
Artık onların yok
Uzak şehirlerde
Sevdikleri

Artık hepsi bitti
Açlık, susuzluk ve kin
Ne matra ne ekmek torbası lâzım
Ne silâh
Elbise ve düşen şapka da lüzumsuz
Artık üşümezler ki

En güzel ocak ateşleri
Artık ısıtamaz ellerini
İsimlerini en yakın tanıdık
Söylese işitmezler
Kurt mu, dost mu, düşman mı?
Bilmeyecekler baş uçlarına geleni
Artık ne tren, ne gemi
Onları getirmez bir daha

HÜRRİYETE ÖVGÜ

Boşuna değil dökülen kan
Hatıran daha aziz çıkacaktır
Bu yıkım yıllarından
Yüzyıllardır bu böyledir
Bütün kötülükler geçer
Yaşar iyi ve güzel olan

Sen çalışmanın ve düşünmenin hakkısın
Kanunların, nizamların üstünde
Talihisin insanlığın
Her sevgi hayatla biter
Yalnız senin aşkın kalır
Genç çocuğa babadan

Boşuna değil dökülen kan
Şehirlerde, köylerde çocuklar büyüyecektir
Daha zeki daha çalışkan
Bütün acılar unutulacak
Şarkılar daha yürekten söylenecektir

Yıkılan evler köprüler
Daha sağlam kurulacaktır tekrar
Yeniden fabrikalar yükselecek
Tarlalar genişleyecektir

Boşuna değil dökülen kan
Tarihin akışından anlıyorum
Kuvvet zamanla yıkılır
Yalnız senin uğrunda ölür insan
Yarası acımadan.

HAZİRAN

Senin saçların, gülen gözlerin,
Haziran günleri gibi aklıma gelir
Daha ağaçların gölgeleri serindir
Kaçıp gidemem
Gömülmüşüm sararan kitaplar arasına

Arka odalarında evlerin
Gölgeler düşer çinili tabaklara
Hasır sepetlerde mavi ibrişimler
Solar önünde pencerelerin

Bir dakika rahat yok senden
Elim bir kibrit çöpüne değmesin
Saatte, kapıda aklım fikrim
Duvarda su buharının aksinden
Dışarda sağır bir akasyadan başka
Kalmadı semtine uğrayan kimsem

Kalbinden daha hafif basma entarin
Tek, benim halim olsun sana tasa
Olsun artık ne olacaksa!
Yanımda saçlarını, eteklerini uçuran
Şu rüzgâr çıksa da bir serinlesem

Gömülmüşüm sararan kitaplar arasına
Yetti bu sıkıntı bu sınav derdi
Çekilmez oldu artık bu hava
Bir yerimden ayrılacak kuvveti bulsam
Yüreğim öyle feraha kavuşacak ki...

UZAKTA

İçimden rüzgâr gibi geçiyor,
Boş evleri dolaşan rüzgâr gibi.
Açıyorum, kapıyı pencereyi;
Kimse yok!
Ne yapayım ben şimdi?

Ceplerimi karıştırıyorum,
Şu halde kitaplarımın arasında olacak
Gözlerim, koltuklara, sandalyelere dalıyor
Ah, hatırlıyorum bütün geçenleri!
Daha o zaman çocuktum,
Ne yapayım ben şimdi?

Demin bir çayır kuşu havalandı
Kimse dikkat etmedi ama ben gördüm
İşte o da beni öyle bırakıp gitti
Ne yapayım ben şimdi?

HATIRLAMA

Çimenler ayak bileklerini geçti
Hava vücudunun istediği gibi ılık
Ne çare, sen gittin, ben âşık değilim artık.
Sadece tuhaf bir hüzün kalmış içimde

Bazan birdenbire aklıma gelir
Beyaz bir güvercin uçarsa denize doğru
Sanırım güneşe çıkarmış koltuğunu
Küçük dertlerinden kurtulmuş, şimdi dinlenir

Kimbilir öldü mü kaldı mı?

DUT KOPARAN KIZ

Ne zaman aşkı özlesem
O kız aklıma gelecek
O mayıs gününe
Çıplak bacaklarına, göğsüne
Takılacak düşüncem
Elleri dut dalında
Sıçrayacak eğilecek
Ne zaman o sokaktan geçsem
Gözlerim boş bahçeye
Pencerelere gidecek.

HER DİLDE TÜRKÜLERİN MERAMI BİR

Her dilde türkülerin meramı bir
Sıla, iki gözlü bir ev, bir gelin
Kovboyun dilinde yavuz bir at, bir kement
Doğuda, bizim çobanların dilinde
Taze ekmek, taze peynir

Mutlu olmak her vakit elimizdedir
Bütün istediğimiz bundan ibaret
Köylüye toprak, kovboya kement
Her şeyin başında, her şeyden önce
Hürriyet.

KARABATAK

Dalar gider pencereler önünde şimdi
Ilık yaz akşamlarını hatırlar
Vapurlar geçer bomboş güverteleri
Bomboş uzanan denizin üstünde
Aç bir karabatak dalar çıkar

Bilirim yalnızlık üşütür insanı
Kalp daima sevecek birini arar
Hatırlar bakışlarda kalan aşklarını
Avuçları hafif terli, yanakları al al
Ağaçlıklı yollarda akşam dolaşmalarını

İlk yıldızlar karanlık basmadan doğar
Hafif çiçek kokuları gibi uçar içiniz
Yavaşlar dönerken adımlarınız
Esen rüzgâra, durur, kulak verirsiniz
Bakışlarınız bütün kadınlarla karşılaşır

Daha önünüzde uzun bir yaz vardır
Bütün gün şurada burada gecikir oyalanır
Döner durur yatağında bütün gece
Ay ışığı, sıcak hava, tutuşturur kanını
Uykularını kaçırır en ufak bir düşünce

Şimdi rüzgârlar soğuk eser yüzünüze
Hüzün verir yağmur sularından geçen bulutlar
Bayırlarda yol alan posta arabaları
Şimdi birbirinden ayrı yaşar kurtlar, kuşlar
Sular çakıllardan ayrı akar

Dalar gider, gözleri büyür büyür de
Ilık yaz akşamlarını hatırlar
Avuçları hafif terli yanakları al al
Bomboş uzanan denizin üstünde
Aç bir karabatak dalar çıkar

URLA'DA

Ah Urla, viran Urla
Ömrümü yedin, bitirdin

Derdim günüm hasretlik
Gözlerim yolda

Dört duvar oldu bana
Bağ, bahçe, tarla

Kalktım İzmir'e gittim
Kalbim darala darala

Güler'im canım ciğerim
Seviştiğimiz günleri hatırla

Sen gittin
Ben kaldım kurtlar kuşlarla

EMİNE

Abanoz'daki Emine
On yedisinde düştü
Afro'nun eline
Şimdi yaşı yirmibir
Eridi gitti dört senede
İpek saçları, vücudu bozuldu
Elâ gözlerinin ateşi söndü
Kalmadı eski neşesi
Alıştı zamanla küfüre, tütüne
Zamanla etrafına uydu
Isındı evin âdetlerine
O içimizen birinin kızı
Birinin kardeşi
Âşık birine

AKDENİZ

I
Kıyısında doğdum büyüdüm
Huyum iklimine benzedi
Tembelim, sıcağı severim
Havana suyuna alıştım
Ayrılsam hasta olurum
Ne kadar güzel maviliğin Akdeniz
Beş kardeşim mavi gözlü
Ben değil,
Her vakit üzülürüm

GÜZEL AYDINLIK

Akdeniz göklerinden
Köpüklerden, limon çiçeklerinden
Gözlerimde kalan
Güzel aydınlık
– Nesrin'i bir defa öptüm

Beyaz badanalı odam
Annemin yüzüne, soframıza
Gençlik hülyalarıma düşen
Güzel aydınlık
– Ümitsiz kaldıkça seni düşündüm

Biz fakirdik ama iyi insanlardık
Bolluk yıllarında da
Yıkım günlerinde de
Seni yanı başımda gördüm
Güzel aydınlık
Tatlı aydınlık

GÜNEŞ SAATİ

Darılmışım kendi kendime
Artık hiçbir şey açmaz beni
Ne kadın, ne şarkılar, ne etrafta manzara
Ah, her zaman insanın içi nasılsa
Dışı da öyle

Saatlerdir elimde değnek
Deniz kenarı sazdan bir kahvede
Toprağı eşerim
Sanki Robenson'un adası
Oturduğum masa ile iskemle

Vakit ikindi
Biri beni geçti
Seni de geçecek
Biz seninle sevişemedik
Sevişemiyeceğiz de
Gölgeler önümde bir karış ileri gitti

Ağaçlar denize doğru gidiyor
Deniz karşı dağlara doğru
Gittikçe küçülüyor, ufalıyorum
Olduğum yerde
Neredeysen uzat ellerini
Başım dönüyor.

GÜLER'İN AŞK SAATLERİ

Bir değişik zamandı
Zamanların içinde
Başucumda bıraktığı
Küçücük, minnacık
Beyaz, yuvarlak, boncuk
Küpecikler içinde
Işıklar, gölgeler vardı
Güler'in aşk saatleri
Belki de o dünyalarda kaldı...
Belki de uçup gitti
Odadan çekilen güneşlerle
Bomboş bir kıyıya indi
Gün doğar, gece iner
O öpüşler, okşamalar
Oralarda çocukların bulduğu
Ak-pak deniz taşları şimdi...

SUNU

Küçüğüm, sen şimdi on sekizindesin
Güzelliğin gün günden dillere destan
Hatırımda herbiri seninle canlanan
İzmir'in günlerinde gecelerindesin

Sönmüş yanardağlar, kaleler eteğinde
Yüzyıllardır uyuyan şu bizim İzmir
O âşık kadınları, levent erkekleri nerde?
Sahiden yaşayıp göçtüler mi kimbilir?

Balkonlara, yalılara dalar düşünürüm
O günler uzaklaşan yelkenlerin peşisıra
Akan bulutlar gibi geçmiş: ne iz, ne hâtıra!
Sır şimdi bunca güzel hayat, güzel ölüm!

Sır şimdi gözyaşları, saadet dilekleri
Bize gelen yüzyılların hikâyesi sır
Eski İzmir diye ne varsa şunun bunun bildiği
Yaşlıların kırık dökük anlattığıdır

Aşkı şehirler yaratır, şehirler yaşatır diyorum
Gün gelir aşklariyle anılır şehirler anılırsa
Niyetim sevdalı sözler etmek de olmasa
İzmir için ne yazarsam sana sunuyorum

AYLI GECE

Ay, kasabanın üstünde,
Aya benzese yanmam!

Bir adam meyhaneden çıktı
Aşksız, garip bir adam

Küçülmüş, kendi halinde
Yakası kalkık, elleri ceplerinde

Bomboş daracık sokaklar
Aldı başını yürüdü

Bir ardında bir önünde
Yanınca garip bir gölge...

Aşk var, bu dünyada, dostluk var!
Varsa da inanmam, hani nerde?

KARAKOLDA

Urla'nın Özbek köyünden Yetim Ali tarlasına üç evlek geçen sınır komşusu İnce Ömer'i vurdu. Bakalım Özbek Köylüleri, Ali ile Ömer'in karıları, olayın ardından ne dediler, ne ifade verdiler.

I
ÖMER'İ OLAY GÜNÜ SABAHI GÖREN BİR KÖYLÜNÜN TÜRKÜSÜ

Sabahın seher vaktinde
Baktım binmiş al beygire
Ömer aşağıdan gelir
Sırtında avcı ceketi
Ayağında rugan çizme

Çiğ düşmüş çimenlere
Kavaklar iki yanda ak yeşil
Bir kuş önünden uçar
Dere ardından seslenir

Özbek gölgeler içindedir
Taze bir mavilik sürer göklere
Sabahın seher vaktinde
Ömer binmiş al beygire
Selâm verir uçan kuşa, doğan güne
Baktım aşağıdan gelir.

II
ÖZBEK'İN YAŞLI KADINLARININ AĞITI

Bu sabah Özbek'te
Silâh sesiyle fırladık kapımızdan
Bu sabah silâh sesine açıldı
Özbek'te pencere kanatları
Ağlamaklı bir gün ışığı doldu
Evlerimize ardımızdan
Mahzun bir gök
Gözlerimizin önünde asılı kaldı.

Varın bakın
Silâh sesinin erişmediği yerde
Ak sıvalı damlar
Ak akarsular
Ak kavaklar
Böyle kara mı?

Varın bakın
Seviştiği yerde insanların
Güneşi görün
Gökleri görün
Toprağı görün
Nasıl memnun

Bir de bize bakın
Gökler kaçar üstümüzden
Okşasak çocuklarımız ürker
İçimizde korku var
Gelinlerimiz kuruyan fidanlar gibi solgun

./

III
KAATİL ALİ'NİN KARISININ İLK AĞITI

Üç gündür, üç uzun gündür
Ömer'in çifti tarlamıza girdi gireli
Salı, çarşamba, perşembe
Üç gündür, üç uzun gündür
Ali'm karardı, kahırdan soldu
Yüzü gülmedi.

Salı, çarşamba, perşembe
Sabah, öğle, akşam oldu
Sofrasını kurdum kaldırdım
Ali'm başı önünde
Ekmeğe el sürmedi.

Üç gece, üç uzun gece geçti
Gözleri tavanın kirişlerinde
Cigarasının biri yanar, biri söner
Dalar göğüs geçirir
Ali'm üç gece, bu üç gece ömrümde
Sarmadı, okşamadı beni

Üç gün, üç gece geçti
Salı, çarşamba, perşembe
Dağlanmış yüreğiyle
Oğluma kızıma bana
Değecek olsa gözleri
Ali'm yeğit Ali'm
Dalar giderdi.

IV
ALİ'NİN KARISININ İKİNCİ AĞITI

Bir uğursuz karanlık
Evimizin üstünde
İçim dar
Yüreğimde bir gam, bir kasvet
Sarıldım ellerine:
– Etme Ali'm, etme!

Bir uğursuzluk sessizlik
Gezindi durdu
Evimizin içinde
Baktım Ali'm doğruldu
Lüver belinde
Dikildim önüne
– Gitme Ali'm, gitme!

Gözlerim gözlerinin içinde
Ben Ali'mi böyle görmedim
Ah, kuşa, karıncaya kıyamıyan Ali'm
Kolum kanadım kırıldı
Kaldım ayakları dibinde
Kapıdan giren ayazı duydum
Üç el silâh sesi işittim.

V
ÖLEN ÖMER'İN KARISININ AĞITI

Evimizin önü dere kenarı
Dere kenarına ak kavakları
Ömer'im dikti
Evimizden dereye inen yolu
Ömer'im açtı.
Ömer'im aşladı avlumuza
Itırı, fesliğeni, katmeri

Yıllar yılı
Ömer'in yüzü gülerse
Ocağımız tüter, gazımız yanarsa
Kavaklar bayram eder,
Ömer'im sıkkın
Mahsul kötü, eli dar, unumuz kıtsa
Kavaklar kararır giderdi.

Yıllar yılı
Eve girsem yüzüme Ömer'in nefesi değer
Avluya çıksak yanyana akşamları
Bir hoş kokardı ıtır, fesleğen, katmer

Bakamam incecik dere yoluna!
Bakamam ak kavaklara!
Penceremden, kapımdan
Güne bakamam! aya bakamam!
Gayri eve girsem içim ezilir
Avluya çıksam
Itır, fesleğen, katmer kokusu
Bana haram!

VI

ÖZBEK KÖYÜ'NÜN YAŞLI ERKEKLERİNİN AĞITI

Özbek'in Akkum mevkiinde
İki yanı cebel, batısı deniz, lodosu dere
Bir taşlı kireçli tarla
Uzanır cebelle deniz arasında.
Bir bodur ahlat ortalarda
Sözümona tarlayı ikiye böler
Cebelden ahlata kadar
Poyrazı Ali işler
Ahlattan dereye lodosu Ömer.

Hey gidi fukara Ali
Hey gidi fukara Ömer

Baktık Ömer'in çifti
Ahlatı üç evlek geçmiş
Biz bildik bileli
Lodos Ömer'indi ahlata kadar
Ahlatın poyrazı Ali'nindi

Hey gidi fukara Ali
Hey gidi fukara Ömer

Özbek'in Akkum mevkiinde
Cebelle deniz arasında
Bir taşlı kireçli tarla
Bir iki sıska zeytin
Bir iki bodur ahlat
Güneş vurur kavrulur
Yağmur yağar yeşerir
Ayrık otları, çakalboğanlar, devedikenleri...

./

Hey gidi fukara Ömer
Hey gidi fukara Ali

Baktık ahlatlara, zeytinlere güneş vurmuş
Cebelden bir serin rüzgâr eser
Deniz köpürür mavi mavi
Baktık ayrık otları yeşerir
Kurur kimi
Baktık
Karınca yuvaları durur
Çekirgeler durur
Süleymancıklar durur
Baktık
Ne gayri Ali gelir
Ne Ömer görünür

Hey gidi fukara Ömer
Hey gidi fukara Ali

ESKİ GÜNEŞLER

I

Ben eski güneşleri ararım
İncecik bir dağ yolunda
Mersinler ardıçlar çıtırlar
Doğarlar güneşler uçlarında
– Öyle kalmış aklımda –

– Öyle kalmış aklımda –
İncecik bir dağ yolunda
Gülyüzlü oduncu çocuklar
Doğan güneşler bakışlarında
Yol vermişlerdi bana

İncecik bir dağ yolunda
Gülyüzlü oduncu çocuklar
– Öyle kalmış aklımda –
Uzar gölgeleri ardında
Güneşi görür telâşlanırlar

GÜNEŞ DELİSİ

Akan suyu severim ben
Işıldayan karı severim
Bir yeşil yaprak
Bir telli böcek
Yeşeren tohum
Güneşte görsem
Sevinç doldurur içime
Bir günü
Güzel bir günü
Güneşli bir günü
Hiçbir şeye değişmem
Onun için savaşı sevmem
Onun için zulümü sevmem
Onun için yalanı sevmem
Bilirim yaşamaz yanyana aşkla
Ne haksızlık
Ne korku
Ne açlık

UZAK HAZİRAN

İki dudak arası bir zaman
Gözgöze geldikse geçerken
Mayıs'la Haziran arasında
Yağmurlu bir saçak altından
Aşktı uçup giden üstümüzden
Aşktı değip geçen yanımızdan

Uyanıp kış uykularından
Şubat'la Mart arasında
Eylül'le Ekim arasında
Yaz sularından kıyıya çıkan
İki adım arası bir zaman
Gözgöze geldikse geçerken
Günlük güneşlik bir kaldırımdan
Aşktı uçup giden üstümüzden
Aşktı değip giden yanımızdan

Aşktı görmedik bilmedikse
Kimbilir hangi Eylül bir daha
Hangi uzak Haziran

KISMETİ KAPALI GENÇLİK

Maçka'dan aşağı bir tütüncü tanıdık
Bir şişe rakı bir merhaba maksat hatır
Her akşam ayaküstü birkaç lâf atardık
Ardımdan o kalkar dükkânını kapatır
Ben açardım İstanbul'a karşı rakımı

İstanbul'a karşı iç iç düşün bu ne iştir
Günün bir yarısı çamur öbür yarısı
Durup dururken başlıyan o baş ağrısı
Bunca yıl yalan okuduk yalan dinledik
Aklına kim gelirse bağır ver veriştir

Üzgün kısmeti kapalı koca bir gençlik
Karşımızda canım İstanbul canım deniz
İçtik içtik kahırlandık bunca yıl dilsiz
Kimdik ki yaşamımızı berbat ettiniz
Sizlere el uzattık düşman gibi itildik

Fakat İstanbul dev gibi büyük bir şehir
İyi kötü ne günler görmüş geçirmiştir
Geceleri yorgun çocuklarının terli
Alınlarında o doğurgan ana eli
Dinlendirir dizlerinde ümitlendirir

Kimse alamaz elimizden bu ümidi
Bunca yıl bu ümit bizleri tutan dimdik
Neydik düne kadar daha üç beş kişiydik
Çektik kapıları çıktık evlerimizden
Meydanlara sığmıyoruz kardeşler şimdi

MOZART'IN KUŞLARI

Saat dokuzu vurdu
Piyanosuyla geçirecek sabahı
Dışarda serçelerin cıvıltıları
Dışarda daldan dala güneşte
Gözleri ışık dolu pencerede
Tuşlara dokununca parmakları
Mozart'ın küçük bir sonatı başlar
Dışarda serçeler susar
Artık duvarda yansıyan ışıklar
Mozart'ın ışıklarıdır
Mozart'ın kuşları

İki yıldır her sabah bu küçük sonat
İki yıldır her sabah anlam değiştirerek
Böylesi belki de yaşamaktır bitmeden ekliyerek
Yaşamaktır daha iyi daha güzel daha gerçek
Bırakıp anlaşılmaz çetrefil lâkırdıları
Kendimizi sular yapraklar gibi dinlemek

Tutkulardan kaygılardan yorgun
İnanmak umutlanmak yeniden
Gene de tez düş kırıklıklarını bilerek
Gecenin sessizliği içinde
Ya da uzak kırlarda sabahları
Mozart'ı bulmak yitirmek

1962

İPEK OTELİ

Küçük bir bavul elimde
Kirli bir gece yarısı
İpek oteline indim
Mumyadan bir salepçi vardı karşı köşede
Ölü bir kâtiple gözgöze geldim

Küçük bir oda içinde
Anısız ufak tefek
Anısız kitap gazete
Bir bardak çay bir tüp aspirin
Anısız ilk günleri İzmir'in

İyi ki seni tanıdım
İyi ki seni sevdim
Şimdi tıkır tıkır bir faytonla her gece
İpek oteline dönerim
Kâtiple dertleşirim salep içerim.

1960

ORTANCA

Güzdü renklerin hızlı çözümü
Hava çürük ot kokularıyle ıslak
Dolaştım durdum kıyı boyunca
Bütün ayrılıklarımı ansıyarak
Ben miydim var mıydım orada mıydım
Geçtiğim yerlere dönüp baktıkça
Gün ışığı gölgemi sildi süpürdü
Alçacık bir duvardı bütün gördüğüm
Önünde pespembe açan ortanca

KAR AYDINLIĞINDA

Uyandım kar aydınlığında

O küçük kasaba uykuda
Uykusuz bir sıra kavak
Uykusuz bir su akar
Hem gider hem dinlerim
Düş önüme yol göster derem benim
Kar mıhı atımın nallarında
Cebimde bir şişe konyak

Evlerinin avlusunda ayva nar
Sedirinde acı biber rengi bir kilim
Odan ıslak tahta kokar biraz da toprak
Gözlerim sana değer ısınır
Uzattım mı mangalına ellerim
Her yanım tane tane mısır
Sanırdım patladı patlayacak

Sen sıcaktın yataklar sıcak
Pencerende aydınlık kar
Ateşim kömürüm esmerim benim
O günlerin tadı başka nerde var
Gençtik âşıktık deliydik
Seviştikçe ağardı karanlıklar
Bunca dağın karlarını erittik

ÖLDÜRMEYECEKSİN

"Asla öldürmeyeceksin"
Tevrat, Göç 20
"Senden önce inenlere, sana inen kitaba da inanırlar... Onlar Tanrının gösterdiği doğru yoldadır, onlar kurtulurlar..."
Kur'an, Bakara Suresi

Dinlerin buyruğuydu
Öldürmeyeceksin
Tapınaklarda çaktılar çarmıhları
Elleri kanlı camilerden çıktılar
Kalem kırdılar yargı yerlerinde
Peygamberlerini dinlemediler

Kudurgan dalgalar
Tekneleri yutar denizlerde
Çöllerden esen yeller
Ekinleri kurutur
Bil ki umut yeşildedir
Yenilmeyen yeşilde

Benim küçük serçem
Kanaryam bülbülüm
Kuru dal çalı diken
Konmuş ötersin

Öt sen, öt, kardeş sesin
Sulara rüzgârlara karışsın
Zalim ürksün sağır işitsin
Öldürmeyeceksin!

URLA

Diyelim bir masa var önümde
Elimde bardak
Oturmuş içiyorum
Bardak mı Urla mı tuttuğum?

Bardağı masaya
Tak!
Vurdum mu vurdum
Masaya dönüyorum
Urla, uzak, uzak, uzak

Diyelim oturmuş yazıyorum
Birden duruyor kalem
Bir görüntü ak kâğıtlarda
Ev ev sokak sokak
Yine Urla oluyor konum

Bir ağız mızıkam var
Üflüyorum
Re mi fa sol la
Bir es giriyor araya
– Ya Urla?

Bardak değil o baylar
Tak!
Masaya vurduğum
Hak arıyorum
Düpedüz hak!
Bütün mahpus kasabalar
Küçük ölü kentler
Soyulan tarla tarla
Onlardan biridir Urla!

Yavaş yavaş sarhoş oluyorum...

KUŞLUK

Bayırda zeytinin altı
Eser bu yaz sıcaklarında

Gün doğarken başladılar çalışmaya
Onların elinden bağ tarla yeşil
Toprak yumuşak çapalarıyla

Kuşluk zeytinin tepe dalında
Zeytinin altında bir tahta sofra
Çepçevre bağdaş kurdular

Altlarında anızlar çıtırdar
Kurutur terlerini kardeş rüzgâr
Tüter duman duman aralarında
Tanrının sunduğu çorba

YAZ GEÇTİ

Bütün yaz
Kuyunun başında yedik
Akşam yemeklerini

Cevizler iç tuttu
Bademlerin kabukları kurudu
Ayvalara sindi gün ışığı

Yaz geçti
İçeriye aldık
Masayı sandalyeyi

Karıncalar ortalardan çekildi
Kuyunun taşında arılar yok
Boş kova devrik durur şimdi

AÇ GÜNEŞ

I. LİBİDO

Ey eski kaleler denizi
Yaşlı Akdeniz
Gezdim kalelerini

Bir yaz günüydü Akkâ'da
Gezdirdim kale avlusunda gölgemi
Bir ben o öğle sıcağında
Anası babasıyle bir İsveçli kız
– Bol bol fotoğraf çekti –
Önüm sıra allı morlu bir kılavuz
Güleç bir devedikeni çiçeği
Kırık testi parçaları şurada burada
Ak pak bir kaval kemiği ansırım
Bir yusufçuğun ışıktan çizgisini
O aşınmış taş basamakları ben de çıktım.

Dolanırken boş duvarları
Bunca yelkenlinin boşalttığı
Açıklardan gelen esinti
Sarı karıncaların hızlı hızlı
Usulca taş aralarında biten kılcal otların
Saydam su sineklerinin titrek kanatlarıyle
Neydi o bitmez tükenmez anlattıkları

Ey benim elsiz dudaksız
Gençlik aşkım
Ey gözlerim budaklarında
Uzanıp yattığım
Yoksul bekâr odalarının tavanları
Açılın.

./

Gözleri üzünden iki çivi yüzünün çarmıhında
Saçları hep öne düşer dağılırdı
O benim gençlik aşkım tek aşkımdı
Ne yapsam yaşar etimle tenim arasında
Odur kanımda haydi diyen o sevecen kımıltı
Özlediğim aradığım odur yaşamımda
Bir başka kadın her limanda kollarıma aldığım

Haydi bütün uç noktalarım
Ellerim dudaklarım haydi
Şimdidir tek zaman
Şimdi olmazsa bitti

Sonra o biten şimdi
Akkâ Kalesinde şimdi o İsveçli kızdı.

Ey eski kaleler denizi
Yaşlı Akdeniz
Durdum üstünde sularının
Köpüklerine baktım
Aşk özlemi içinde etim
O Hint kokan Eski Mısır kokan toprakta
Tüm dişi olsun kadın olsun
Benim olsun istedim
Kıyıya getirdiklerin
Kıyıdan götürdüklerin
Tüm kardeşimdi tümü kardeşim
Testi kırıkları, kaval kemiği, böceklerin
Ah dile kolay
O kemik de kaşınır şarap içerdi.

II. ET İLE KEMİK

Ey eski kaleler denizi
Ey soluk yorgun deniz
İzmir Selçuk Bodrum

Soluk kıyılarında gezdim durdum
Bağ bağ kuru çiçek demeti
Solgun kalelerini.

Demir parmaklıkları mahzen pencerelerinin
Bir yılanın gömlek bıraktığı duvarda
Bir yaşlı kertenkele güneşlenirdi
Karınca dizileri karafatmalar akrep çıyan
Örümcek ağları güvercin pislikleri
Neydi o martı seslerinin çirkinliği
Neydi hep çürüyen küf kokuları yayan
Hanidir tutsak iniltileri dindi
O gül tenleri toz toprak öttü
Gezdim Beyrut Yafa Dubrovnik Split
Ey deniz gördüm her kalen bir gömüttü.

Yankılanan paslı demir dönen kilit
Yankılanan taş ile mızrak
Belli erler burçlarında nöbet değiştirir
Kim geçse keser o loş geçitleri
Ayakları çıplak bele inen saçları
Bir odalık zehir diye yalvarır
Deli değil mutsuz sadece
Duvarlarda günün gölgeleri yükseldikçe
Ovada giden bir deve kolunun çanları
Gece boyumuza nasıl çabuk tırmanır
De bana neden hep geç kaldık neden sevişemedik

Etiyle güzeldi kemik
Dişler dudaklarıyle ak
Saçla karışınca ten kokusu
Uçur gülüşlerini ellerin ellerimde
Denizin üstünde ışıltılarla kal
Açıklarda göz kamaştıran güneş
Yer değiştiren cıva ile su
Bergama Kalesinde eski saray avlusu ./

Yıkık bir pencerede bir kuş öter beni çağırır
Kuş muydu yoksa eski bir saraylının ruhu
O sarayda görülecek kim kaldı öyle de olsa

Bir başka yaz
O yüksek Alanya Kalesi
Deniz ile gök arası bir boşluk
Adımlarımda intihar korkusu
Güneş ağzında bir tutam otla
Al bir keçi oldu karşıma çıktı
Derisi sıcak buğulu ağzı bakışları yangında
Al bir keçiydi tam
Her yerde diş izlerini gördüm çizik çizik

Bir gün Çeşme Kalesindeydik
Duvarlarda okla delik yürekler
Maniler sayısız imza isim
Aklımda onlardan biri
Sürmeneli Sefer
Kimdi nerelerdeydi şimdi
Dalgalı saçları duru mavi gözleri
Nerede hangi keçilerin
Ayakları dişleriyle çiğnenir

Ey yaşlı deniz
Hep gelip geçeceğiz
Bu aç güneşin altında
Esen rüzgârda savrula savrula
Toz toprak olacağız
Duvarlarda yazı
Okunmaz silik
Boş kaleler kıyılarında
Görkemli fosiller gibi kalacak
Bizden bir titreşim
Otların uçlarında
Üstümüzde keçilerin gözleri.

III. DAĞLARDAN İNEN NİSAN

Dağlardan inen bir nisandı
Çiçekler çok sular kokularla
Hiç unutmam Nis
Kalesini gezdim. Dolandım
Eski liman sırtlarında
Çiçekler çok sular kokular
Yayılmış çarşı pazar
Sağlıklı dağ köylüleri.

Her sokak bir renk yığınıydı
Kuru yazlar kışlar soldursa da
Limanda renk renk tekneleri demirli
Övünürdü içkici kaptanlar saç sakal karışık
Çinden top top ipekli Yemenden zencefil akik
Nis'in renklerini biz taşıdık biz dağıttık

Unutmam kırmızı entarili esmer bir kadını
Penceresinde dizili sardunya saksıları
Üstünden pancurlarını açtı eğildi çengelledi
Hâlâ da göz gözeydik.

Ey Rodos şövalyeleri Ceneviz korsanları
Anladım neden sık sık kılıç çekerdiniz
Özler yelken açardınız o esmer kadınları
O uzun deniz yolculukları insanda sabır mı bırakır

Âşıktım ben de diri göğüslerini en çok
Serin yerlerinin meltemini severdim
Ardımda kentin soğuk sokakları karanlıkları
Donanır aydınlanırdım etinin ışıklarıyle
Çıralı odunlar han odalarında is
Değsem huylanırdım yere serili posta
Tütün rengi saçlarını koklardım cüzdanımda
Ben de şarap içer tütün içer kumar oynardım ./

Ey eski âşıkları Akdenizin
Siz öldünüz mü yoksa benimle ölmediniz
Bana sizden kalma bu kösnü bu isteklerim
Bu aç güneşi doyurdunuz diyelim
Ne bitti? Ne değişti?

1976

YİTİK KALYON

Eski kitapları okurduk
Aklımız günlük işlerle karışık
Dururduk eşiğinde boş bir evin
Anahtar elimizde kararsız ilkin
Soluk alışını dinlerdik sessizliğin
Girsek mi yoksa girmesek mi

Yeter aldatıldığın bugüne dek
Yeter ezik yüreğinin ağrısı
Geldiğin kapıdan geri dönemezsin
Bu sessizlikler içinde nabzı
Durmadan atan zaman değil mi
Senin için son yargıyı verecek

Ey sevgilerle büyüyen çocuk
Yaşamın şimdi neresindesin
Çevrende açılan bu boşluk
Güz harmanlarının kokusu
Saçlarını okşayan eller gitti
Aşkların doğar doğmaz öldü
Acılarının bütün suçu senin mi?

Gülüşleri dün gibi hatırımda
Bindikleri yitik bir kalyon
Yol alır sıcak denizlerde şimdi
Kayan bir ışıktır sularda balkır
Donanmış geçer açıktan geceleri
Yanar yelkenleri gün batımında

./

Hadi açalım kapıyı girelim
Hani dost bir mektup gelir
"Kardeşim
Biliyorum yorgunsun
Ev boş bizimkiler yazlıkta
Gel birkaç gün bende kal"

Küçük bir yağmur bulutudur
Kuru tohumlar çatlar yeşerir
Yüz havlusu tıraş takımı terlik
Çorap gömlek mendil
Bir pantolon şu bu
Küçük bir çantayı umutla yerleştirir
Gözlerin açık sabahı beklersin yatakta
Yolculuğun akşamdan başlamıştır

Bir otobüsün cama yakın penceresi
Sarsıntısı köprüler geçen bir trenin
Sabah sabah sisli bir rıhtımda
Sıcak bir bardak sahleple başlayan
O deniz yolculuklarını ne çok severdim
Yoksul bir öğrenciydim o yıllarda
Üzünlenirdim küpeştelerinde gemilerin

Doğru dürüst tanıdığın kimdi
Bir iki biletçi bir sandviççiden başka
Herkese dargın gibi ayrıldığın kentten
İzdüşümü deniz üstünde silinirken
Yüreğinde yer eden yalnız sevgiydi
Deşilirdi yalnızlıkların irini
Martıların çığlıklarıyle iyileşirdin

Ev sana yazdığı gibidir
İnik perdelerin aralığında
Gün ışığı dallarında bademin
Bu çiçek kokusunu unuttun mu
İnen çıkan seninle merdivenlerde
Âşkındı, şimdi bu evde kedi
Okşanma isteği el sürdüğün yerde

Geride al porfirden denizin dişlediği
Yer yer kemikleri görünen dalgakıran
Dik bir balinayı andıran deniz feneri
İşte ilerliyoruz solgun sayfalarda
Bordamızda hışırtılar bugünden yarına
Sevecen bir soluk yelkenleri dolduran

Sunion Burnunu gece döndük
Açıklarda yol aldık sabaha kadar
O yitik kalyondaydık uyandığımızda
Ne zaman yaşadık ne zaman öldük
Donmuş bir gülüş dudaklarında
Gözleri üzün dolu ölülerimiz
Durmuş bakarlardı bize prizmalarda

Akropol'e uğrayacağız Delfi'ye gideceğiz
Argos'ta kalacağız birkaç gün dönüşte
Sonra adaların adası Girit'e
Sayda Sur Aşkelon Yukarı Mısır
Ahdi Atik hangi kenti övdüyse
Kanımda Klazomen göklerinin sütü
Varır demirleriz zeytinlikler önünde

./

Madem sevgisin bende
Sevgini ölçeceğim sevgilerle
Madem haklısın güzelsin iyi
Ey benim geniş sağrılı atım
Zümrüt kakmalı kılıcım
Bütün aklındakileri sil de
Söyle nasıl savaştım

"Kardeş kardeşi vuruyor"

"Eskiden şen türküler söyleyen
Kadınlar ağıt yakıyor şimdi"

"Yabancı askerler kol geziyor Mısırda"

"Hırsızlar zengin, zenginler hırsız"

Eski bir Mısır şiirinden bu dizeler*
Biz söylesek yeri değil mi
Diyeceksin ki "Peki neden
Değişmedikten sonra beş bin yılda
Neden sürüp giden bu kavga?"
Demek daha uzun bir iş
Değiştirmek insandaki hayvanı...

Kötülüğün kökü derindedir
S evgilerin kuşkuları uykuda
Hatırla zengin Amon rahiplerini
Kötülük ne çabuk din değiştirir
Kurur ışıkta zehirli çiçekleri
Dirilir boy atar karanlıklarda

(*) *Talât Sait Halman'ın bir çevirisinden.*

Yanılmaz bilge zaman yargısında
Eski Mısır'da can yakan çalan çırpan
Yadsırdı ölüleri kitabında ettiklerini
İyiliklere sığınırdı Osiris'in katında
Bilmez ki doğruya inanmayan insan
Kendidir bağışlayan kendine cennetini

Diyeceksin belki
Söner ışıklar gözlerimizde
Gün gelir bizimle deniz de ölür
Kabaran bir dalgada kalır bu kalyon
Binbir serüven derinlerden gelir de
Güzelliğiyle dolu geçen bir ömrün
Vurur kalırsa nasıl
Kumsala mavi çakıl

Yaşamak türlerin öyküsüdür
Ağaçlar yoktur ağaç vardır
Denizler içindedir deniz
Ölürsek bizden ne kadar ölür
Yaşar iyiliğimiz güzelliğimiz
Bayraklarla donanırız da
Geçeriz bu yitik kalyonda
Dolanır havalarda türkülerimiz...

1978

BARAKA

Neredeler şimdi?
Nerede çekiç sesleri,
Kasa kasa somunlar, cıvatalar,
Traversler, çakıl yığınları,
Kaynayan katran kazanı?

Elleri nasırlı, parmakları küt küt,
Uzamış saçları sakalları,
Bir bölük işçi,
Günlerce kalmışlardı
Bu boş barakada.

Gözgöze, acılı yıldızlar,
Ölüsüyle ak kilin;
Çekerek içlerine,
Onulmaz bir özlemi, yalnızlığı
Taş kırıkları tozlarıyla.

Bu tümsek eğri büğrü,
Onlardan birinin gömütü.
Gurbetçi genç bir köylü,
Satılıcan mıydı, batar mı?
Buralarda bıraktılar gittiler.

Neredeler şimdi kimbilir?
Telgraf direkleri bile
Uzaktan aşar tepeleri,
Uzar önümüzde döşedikleri raylar,
Dağılır dumanı trenin geride.

KİRİZMACILAR

Kirizmacılar, öğleyin,
Zeytinin gölgesinde,
Sofra kurdu,
Peynir ekmek,
Zeytin yediler.
Biri cigara tuttu.
Kavlı bir çakmak,
Gölgede soğumuş
Bir testi su,
Dolaştı elden ele.

Bir ay, her gün,
İri elleri altında,
Eridi dize kadar,
Çapalarıyla,
Ölülerinin yattığı toprak.

Her öğle üstü.
Bir cigara içene kadar,
Sırtlarını ağaca verir,
Dinlenirlerdi;
Baktıkları yerde
Gülerdi,
Bir haber gibi,
Cennetlerinden,
Bahçeler bağlar.

TAŞLAR

Çarpar ayağa,
Keser yolunu,
Uzatır ellerini yerden,
Seslenir kendi diliyle.

Kaç altın harman,
Savrulmuş kaldırılmış,
Toprak bu toprak,
Kırık taşlarından dinle.

Nerelere uzanır bellek,
Hangi mutluluklara?
Kurtarılmış güzellik,
Her taş dünden bugüne.

Bir aşk, bir kavga,
Yitirilebilir de!
Sürdürür öyküsünü,
Her taş düştüğü yerde...

SOYUNUK

Soyunuyor odamda
Kime karşı?

Çiğnediği etekliği
Ayakları altında
Fırlatıp attığı
Bluzu iç çamaşırları
Şurada burada

Ah bu ağır gövde
Saçlarını dağıtarak
Uçmak için kaldırmıştı
Kollarını

Ey papazları
Yeni dünyanın
İlericilik adına
Alın yasaklarınızı
Kafanıza çalın

Ben kadınım
Kadınlığımla
Kalacağım yarına

Suya atar gibi
Atıyor kendini yatağa
Yüzüyor bir kıyıdan
Öbür kıyıya

ESKİ SEVİ

Eylülün ikindi güneşi
Selviliklere vuran
Ak taşında bir gömütün
Solan boynu bükük

Günün anılar saati
Yalnızsın balkonunda
Yüzünün bahçelerinde
Eski sevinin gölgeleri

Sırtını dönerek bir bir
Ölen güneşe sana
Gittiler bu akşam da
Yüzünden yola çıktılar

Bak aştılar taşları selvileri
Üşürsün hava serin
Ey yaralı yürek gir içeri
Ey yaralı güneş hoşça kal

MARİE

Koca bir romandın sen Marie
Rue d'Ulm–Convention–Saint Michel
Paris bir atlı karınca
Yaprak döken ağaçlar
İlmik ilmik köprüler.

Buluşurduk dar bir yatakta
Sevişmelerimiz uzun bir gezi
Ağzımda ağzının tuzu
Aşardık Alpleri Akdenizi
İki uzay gemisiydik kenetli.

Her kez sıcaklığın Afrika
Karınca gibi kumlarına
Bata çıka geçtim çöllerini
Konakladım eğildim
Hurmaların gölgelediği kuyularına.

Ansırım dingin pazar saatleri,
Kısa öğle tatilleri gibi arada.
Gözlerin süzgün, dudakların izinli
Soluk alıp verişlerini,
Durulan suların sinen rüzgârınla.

Dünyada ne varsa uyumlu
Büyür küçülür biçim değiştirir
Sonuç birbirini tutar Marie,
Dünyaydın sen, sen tarih, sen coğrafya
Sen dünyanın bütünüyle özeti.

MADEN

Bir yağmur damlası ardından
Girdim damarına
İniyorum yapraktan

Sap dal gövde
Günler geceler bitti
Karıştım köklerinden
Toprağa yaşlı meşenin

Kömür ile kalker
Küf ile nem
Binlerce böcek
Aralarında ben

Karanlık ormanda gece
Nasıl bakarsa kaplan
Parlıyor gözleri derinde
Bana bakıyor maden

KARGA İLE BÜLBÜL

Bülbülü göstermişler
Sus, demişler kargaya
Bülbül ötüyor dinle!
Dinlemiş dinlemiş karga
– Ne olmuş yani, demiş
Bu da ses mi
Benim sesim yanında?
Ben bir gaaak derim
Gök kararır
Yağmur yağar
Duyan duymayan ürker
Serçe kalmaz dallarda!..

1982

HİNDİ

Adam hindiydi
Düpedüz hindi
Tuttum bile bile
Kuş yerine koydum
Okşadım
Sesini övdüm.
Bir de inanmasın mı!
Konduğu yerde ötüyor
Kabarıyor
Salıyor ibiğini!..
Çilemmiş
Gulu gulularını
Çekiyorum şimdi...

1981

YAŞLI ASLAN

Gençliğine yetişenler bilir
Kükredi mi bütün orman titrerdi
Hele selamını bir beğenmesin
O koskoca filin canı cehennem
Gergedanın işi bitik demekti
Yaşlandı yarı dişleri döküldü
Pençeleri gücünü yitirdi ya
Kükremeyi filan bırak bir yana
Bir diller döküyor hani balbadem
Sanırsın ki hiç aslanlık etmemiş
Can yakmamış hep aç gezmiş ormanda
Şapka çıkarıyor sayın ayıya
Öküz görse kapıda yol veriyor
Bu ne ses ne ince beğeni diye
Alkışlıyor anıran eşekleri
Kediler köpekleri hoş tutuyor
Sineklerle bile arası iyi...

DOST

Ekmeğine uzanırken
Duruveriyor mu elin
Lokmanı çiğnemeyi unutuyor musun
Soruyor musun kendi kendine
Nasıl acaba o şimdi
Nasıl dolduruyor günlerini?

Duygulu yüzü mahzun
Dalıp gidiyor gözlerinin önünde
Gülersen o da gülüyor
Onun anısı bu sıcaklık
Onun anısı sığındığın bu gölge

Hadi şimdi çık sokaklara
Dağıt sıkıntını çarşı pazar
Onun yerine kıyıda dolaş
Onun yerine serinle...

LİRİKLER

I
Aşkın diliydi
Aramızdaki dil
Sözlere dökülmedik

Dalgın bakışlar
Kenetli eller
İççekmelerin dili

Ne çok konuştuk öyle
Ne çok dertleştik
Biri yazılı değil

III
Sevdiğim kadınım
Göklerimin alkımı
Dağlarımın nerkisi

Gündüz uykularımda
Gözkapaklarımda yansır
Işırsın camlarımda

Yaşamak sevda dili
Senin konuştuğun dil
Çevir bana, yaz
Kuşların böceklerin dediklerini...

IV
Benim güzel haritam
Açarım seni önüme
Salarım teknemi dalgalarına

Suların gittikçe derin
Bitecek gibi değil
Denizlerinin sınırları

Böceklerini yedim
Kırdım sık dallarını
Daldım ormanlarına

Baharat kokularıyla
Özsuyunun ışığı
Batan aylar karanlığında

Arıyorum döne dolana
Söyle kutupların nerede
Nerede Hindistan'ının yolları?

IX
Senin yalın güzelliğin
Duru her türlü sözden
Tüyden köpükten yeğni
Özdeş yalnız seninle

Günün değdiği yerde
Sularında ışıldar
Dağlarda derelerin
Yansır çakıllarında

./

Konuşursun diliyle
Buğulu üzümlerin
Gür çayırlarında taylar
Koşar devinimlerinde

Senin yalın güzelliğin
Hazırlık canevimde
Görürüm gözlerinde
Ölümlüyüm öleceğim...

XVIII

Nerde benim inci mercan kabuğum
Ne güzel büzülür büzülürdüm içinde
Sıcacıktım yamru yumru tostoptum
Kopmadan göbek bağım
Ağzımdan meme

Küçük bir istiridyeydim ben de
Yuvalandım büyüdüm
Denizlerinin derinlerinde
Çözülmüş saçların sularında
Gezerdin ince geceliklerle

Bir kız, bir elinde bebek
Öbür eli elimde
Mavi bir kurdele yerde
Nerde benim ak kutum
Toplayın ikimizi kutuma koyun...

XXVI

Mahzun dolaşmaya gidiyorum
Erken boşalan arka sokaklarda
Deniz kıyılarında İzmir'e
Elele yalnızlığım hüzünlerimle

Boynubükük ağaçların yakarışları
Ağaran yeşiller sürgit bekleyişlerle
Yürek sızıları öğle sonralarının
Benim yalnız gölgemdi karışan gölgelere

Umarsız düşlerle faytonlarda yalnız
Doyumsuz bir aşkla ölümcül yaralı
Deniz üstünde kanlı günbatımları
Kordonboyu'ndan gelir geçerdim

Mahzun dolaşmaya gidiyorum yine
Yasemin kokularına doğru akşamları
Kıyıda o çardak duruyorsa yerinde
Oturup gelirsin diye bekleyeceğim...

İN

I
Yersiz yurtsuz biriydim
İlk görüşümdü seni
Ne güzel bir in dedim
Yosunları kurumuş
Tavanı yaseminli
Solurum yaz ayları
Kışın ısınabilirim

Gözlerinin ardından
Gide gide seni
Dudaklarını geçtim
Daha içeri
Daha derin
Aradığım inindi
Sığınacağım inin

Sularının altı
Kuyularının dibi
Saklanacağım
Örtüneceğim
Dünyaya geldiğim gibi
Geriye döneceğim
Çekip perdelerini
Sürüngen bir böcektim
Tıpkı bir böcek gibi
Uzalı antenleri
Toprağını oyarak
Aranarak yolunu
İnine doğru gittim
İnindi çeken beni...

ŞİİR ÜSTÜNE YAZILARINDAN ALINTILAR

ŞİİRDEN NEFRET EDERİM

Şiirden nefret ederim ben. Otomobil kullandığımı, ata bindiğimi söylemek çoğu yerde şiir yazdığımı söylemekten daha çok rahatlatır beni. Sözümü böyle sürdürürsem yanlış anlaşılmaktan korkarım. Nefret ettiğim şiir, gerçek şiir değil, kimi şairlerin ya da şiir meraklılarının şiir anlayışlarıdır. Şiiri sözcükleri sıralamada bir hüner olarak anlarlar. Yapay bir dünya kurarlar şiirleriyle. Onlara kalırsa şair gününün düşünce akımları, dünya dertleri ile uğraşmaz, ilgilenmez. Bu anlayışa dayanan şairlik onur kırıcı bir iş görünür bana. Bir çeşit zekâ savurganlığı...

Çok sevdiğim bir şair var. Geçenlerde yeni çıkan uzunca bir şiirini okuyuncaya kadar bunaldım. Dostluğuna doyulmaz, zeki, konuşurken kendini saatlerce dinletebilen bir çocuktur. Nasıl oluyor da topu topu kırk dizelik okunması bir dakika bile tutmayan bir şiirini okutamıyor, can sıkıyor diye düşündüm. Vardığım sonuç şu oldu: Şiirinin onun canlılığı, yaşamı ile en küçük bir bağlantısı yoktu. Şiir yazmak için şiir yazmıştı. Bildiği yabancı bir dilde bu türlü şiirler yazan bir şaire özenmişti. Zengin bir sözlüktü kullandığı. Ama bir yığın söz kalabalığı arasında onun kendi sesini, kişiliğini duymak olanaksızdı. (...)

(Urla, 1949)

AÇIK YAZMAK, KAPALI YAZMAK

Yeni yazdığım "Miting"i okudum. Melih: "Şiiri açık yazma." dedi. Daha der demez de pişman oldu. Kendi de büsbütün güvenemedi doğruluğuna sözünün. İlk üç kitabında açık yazan bir şair o da. Kaldı ki *Kolları Bağlı Odysseus* bana kapalı görünmüyor.

Bir kapalılığa girdi şiirimiz gerçekten de. Ne bekleniyor kapalılıktan? Açık, ne dediğini ele veren, ya da kısa bir süre sonra

ele verecek olan şiir tükenir mi? Tükenmiş mi sayılır?

Tükenenleri vardır. Nükteye dayanırlar adeta. Üstüste anlatılmadığı gibi üstüste dinlenilemez bir fıkra. Anlatacak olursanız: "Biliyor muydunuz?" diye sorarsınız önce, bir iki ipucu verirsiniz. Bilmeyenler dinlemek isteyenler varsa anlatırsınız.

(...)

Bıktık mı klasiklerden? Yunus'un o açık, anlaşılır şiirleri eskiyor mu? Tevrat, İncil eskiyor mu? Homer eskiyor mu? Hayır!

Açıklık değil korunmamız gereken. Kapalılığa düşmekten ise tam kaçınmamız gerekir. Diyeceğini tam biçimlendirmedikçe kapalılıktan yardımdır umduğu şairin. Kapalı, anlamının ne olduğunu hemen kestiremediğimiz, belki de hiç kestiremeyeceğimiz bir şiir, kuruluşu, söylenişi ile belki de şairin aklından geçenlerle hiç ilgisi olmayan bazı ürpertiler uyandırabilir bizde ilk okuduğumuzda. Kullanılan sözcüklerin bizdeki anıları, çağrışımları ile karışır o anlam. Şöyle bir sezer gibi olur yine de ne demeye geldiğini tam kestiremeyiz. Kapalı şair, çoğalttıkça bu tür şiirlerini, dediği değişmez, hep o ne olduğunu anlayamadığımız ürperti olarak kalır. Sonra sonra etkisi azalır, gün gelir diner o ürperme... Bazen da öteden beri hiç olduğunu, insancıl hiçbir gerçek taşımadığını çözersiniz gün gelir o şiirlerin, bir daha aramamacasına bırakır, vazgeçersiniz...

(...) Açık şairlerdir benim şairlerim. Yürekleri kanayan şairlerdir. Kalplerini sererler, sergilerler, inanarak söylerler, inandırırlar da dediklerine. İnsan vücudunun sıcaklığı kanı dolaşır o şiirlerde. Okuyana geçer o sıcaklık. Tabii okuyan o duyarlığa, o duygulara ilgi duyabiliyorsa, değer veriyor, inanıyorsa kısacası...

Kapalı yazanlar okuyucuya bırakmışlardır şiirlerinin tamamlanmasını. Güvenilir bir emanetçi değildir okuyucu!..

(17 Ocak 1971)

ŞİİR ÜSTÜNE

(...)

İlle de bir tanılamaya yaklaşmak gerekiyorsa sözcükler dizisidir şiir, diyebilirim. Seçilen sözcüklere öyle uyumlu öyle perçinleşmiş bir sıra vermektir ki, yan yana gelen o söz dizisinden sözcüklerin içerdiğine ek bir anlam çıksın, yeni bir ses duyulsun.

O anlam sadece o dizeye özgü olsun, hangi türlü yan yana getirmeyi denerseniz deneyin, şiirdeki dizilişi dışında o sözcükler o anlamı yansıtamasın...

(...)

(24 Nisan 1979)

ŞİİRDE FAZLALIKLAR

1942 kışında, haftanın çoğu günleri, işten çıkınca Orhan Veli ile buluşurdum. Yeni bir şiir yazdığım günlerin akşamları bu buluşmaları daha bir sabırsızlıkla beklerdim. Şiirimi ona okumak, kusurları nelerse bir an önce onun ağzından öğrenmek isterdim. Ama önceleri, o, sadece şiirimi beğendiğini söyler, sonra da susardı. Üstelerdim, tekrar üstelerdim. İstediğim onun şiirlerimi beğenmesi değil, kusurlarını söylemesiydi. Fakat ne kadar üstelesem gene bir iki defa güzel der susardı. Bir zaman bu böyle gitti. Daha sonra, ben gene böyle üstelemekte devam edince bir seferinde, yeni yazdığım bir şiiri yazılı olarak kendisine vermemi istedi. Verdim, bir kalemde şiirimi yirmi dizeden sekiz dizeye indiriverdi. Kusuru bu, dedi sadece, bu kalan dizeler yeter, geri kalanı lüzumsuz.

Ben öbür on iki dizede bir hayli parlak sözler ettiğime inanıyordum. Orhan Veli'nin güzel çirkin demeden onları çıkarıvermesini önce yadırgamadım değil. Ama bir iki gün içinde şiirin kısaltılmış biçimi bana daha da doyurucu göründü. İşte benim "Yağmurdan Sonra Bayram Yeri" adlı şiirim yirmi dizeden sekiz dizeye indirilmiş bu yeni haliyle yayımlandı. Orhan Veli'den öğrendiğim en önemli şey bu oldu benim. Sonraları yazdığım her şiirde, onun yaptığı bu kısaltma işini kendim yapmaya çalıştım. Örneğin "İmbatla Gelen" adlı şiirim ilk yazılışında otuz üç dizeydi. Oysaki dört dize olarak yayımlandı.

(8 Ekim 1959)

DERİNLİK

Beğendikleri şiirlerden, öykülerden, romanlardan, söz ederken derinliğe önem verenler vardır. Beğendiklerini hep derinliği-

ne ölçer değerlendirirler. Değerlendirirken de felsefe, tarih, toplumbilim, ekonomi (özellikle ekonomi) ile ilgili, bildikleri ne varsa sürer bulaştırırlar beğendikleri parçalara. (...)

Yıllar geçtikçe daha iyi anlamışımdır bu derinlik tutkunlarının boşluklarını. Derinlikle hiç mi hiç ilgisi olmayan kimselerdir. Okuduklarını, öğrendiklerini hiçbir zaman tam anlamamışlardır. Bütün bilgileri ezbere dayanır. Seçtikleri şiirler, değerlendirdikleri parçalar da hep bilgileri gibi havadadır. (...) Derinlik dedikleri şey çoklukla anlaşılmazlıktır, süstür, düzeydeki yaldızdır, oyunlardır. Bulanıklıktır başka bir deyimle. (...) Hiç anlamadıkları sözleri, gök gürültüsünden ürken ilkel insanın duygularıyla değerlendirdikleri için derin bulmaları, ürkerek karşılamaları doğaldır. Ayrıca böyle derinliklerde dolaştıkları için, kendilerinin önemli, bilgili kişiler olduklarını kanıtladıklarını görürler çevrelerinde. Derinliklerden söz ederken, kendilerini dinleyenlere, dudaklarının ucuna ilişen bir gülümseme ile tepeden bakarlar.

Gerçekten derinliği olan yapıtlar, açık anlaşılır yapıları ile şaşırtır ilkel derinlik meraklılarını. Alabildiğine alçakgönüllü, ama gerçekten değerli kişilere benzerler.

Geçenlerde Melih Cevdet Anday, bir yazısında "Itrî" şiirinden, bir dizesini andı Yahya Kemal'in:

Ulemâmız da bilmiyor kimdi?

Ne kadar yalın bir dize. Yine de alıp nerelere götürüyor okuyanı. Derinden duygulandırıyor, düşündürüyor. Bu dize ya da şu beyit

Günler kısaldı. Kanlıca'nın ihtiyarları / Bir bir hatırlamakta geçen sonbaharları.

Yahya Kemal'de, Yunus'ta, bütün iyi şairlerde, böyle derinden duyulmuş, ama bir bardak su gibi durulmuş nice dizeler bulabilirsiniz.

Derinlik yalınlıktadır. Yalınlık, gerçekle doğru ile yüz yüze getirir okuyanı, yüzleştirir diyelim, gerçekten derin şiirlerde, yapıtlarda. Bir odaya girenin, elektriği yakınca, içerde eşyayı yerli yerinde görmesi gibi, anlamla karşılaşılır yalın şiirlerde.

Anlaşılmazlıkta derinlik yoktur. Aksine, yüzeysellik vardır. Ancak zekâdan yoksun olanlar, kendi bulanık dimağlarının, yetersizliklerinin yansımasını bularak yakıştırma anlamlarla derin bulurlar bu gibi yazıları.

(5 Nisan 1981)

HER OZAN BİR OLAYDIR

Her ozan bir olaydır. Felsefe diliyle söylersek her ozan bir fenomendir, yani görünüdür, olgudur. Ozanların dediklerine bakarak bazı gerçeklere varabiliriz. Çünkü ozanların kişilikleri, doğa olayları gibi, birbirini izleyen etkiler tepkilerle, yaşadıkları ortam içinde, karşılaştıkları koşullar içinde oluşur. Doğa olayları gibi nedenselliği araştırabilir bir durumdur bu. Örneğin, bir köşede bırakılan demir giderek (zamanla) pas tutar. Pasın nasıl oluştuğunu çözebileceğimiz bir olaydır bu. Havanın etkisiyle demirin yüzeyinde oluşan oksitleşmedir gördüğümüz. Şiirin de yorumunda izlenecek yöntem budur. Örnek aldığımız kimyasal olay gibi, her ozanın ortaya çıkışını bir olay olarak değerlendirerek, ozanın gerçeğini çözümleyebiliriz. Büyük ozanlar, iyi ozanlar için olduğu kadar sıradan, önemsiz ozanlar için de geçerlidir bu yöntem. Hiçbir ozanın ortaya çıkışı rastlantı değildir çünkü. Bu yöntemle inceleyince, her ozan, kişiliğinin oluşmasında, etken olan çok değişik, değişik olduğu ölçüde de karmaşık koşulların anlaşılmasında yararlı olacak ipuçları verir bize. Doğa olayları gibi sonuçlardan, o sonuçları doğuran nedenleri bulmamıza yardımcı olur.

(...)

(4 Temmuz 1981)

YAŞAMÖYKÜSÜ

Necati Cumalı 1921 yılında, Yunanistan'da, Filorina'da doğdu. İlkokulu, Kurtuluş Savaşı sonrası yerleştikleri Urla'da okudu, ortaöğrenimini İzmir Erkek Muallim Mektebi ve İzmir Atatürk Lisesi'nde tamamladı. 1941'de Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. 1945-1948 arasında Ankara'da M. E. B. Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nde çalıştı. 1950-1957 arasında İzmir ve Urla'da avukatlık yaptı. Paris Basın Ateşeliği'nde memurluk, İstanbul Radyosu'nda redaktörlük görevlerinde bulundu. 1963-1965 arasında eşinin görevi nedeniyle İsrail ve Paris'te kaldı. Dönüşünde yazarlık tek uğraşı oldu.

Yazın yaşamına şiirle başladı. 1939 yılından başlayarak, ilk şiirleri Urla Halkevi dergisi "Ocak"ta ve "Yeni İnsanlık", "Küllük", "Servet-i Fünun", "Varlık" dergilerinde yayımlandı.

Gençlik dönemi şiirlerini 1943'te ilk kitabı *Kızılçullu Yolu*'nda topladı. Sanat anlayışını, "Garip" ve "1940 Kuşağı"nın etkilerinden arındırarak kurmaya çalıştı ve yalın, aydınlık bir duyarlığı lirik şiirlerle yansıttı.

Başlıca konuları bireyin güncel kaygıları, sevileri, sevinç ve özlemleri, ayrılık ve acılarıyla birlikte çağın sorunlarıdır.

1955 sonrasında öykü, roman ve tiyatro türündeki çalışmalarına yöneldi. İlk öykülerinin toplamı *Yalnız Kadın*'ı, 1957 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanan *Değişik Gözle* adlı kitabı izledi. Öykücülüğünün ikinci evresini oluşturan gerçekçi çizgiye yönelişinin ürünlerinde, taşra ve kırsal kesim insanının sorunlarına yöneldi. Romanlarında da bu temayı, özellikle Ege bölgesi çerçevesinde işledi. *Tütün Zamanı, Yağmurlar ve Topraklar, Acı Tütün* bu çizgisinin başarılı ürünleri olarak nitelendirildi. Akıcı, şiirsel bir dil kullanması dikkati çekti.

Çağdaş Türk edebiyatının verimli yazarlarından biri olan Cumalı, tiyatro türündeki çalışmalarıyla da başarı sağladı.

Oyunları çeşitli tiyatrolar tarafından sahnelendi. Öykü, roman ve oyunlarından bazıları sinemaya uyarlandı.

Yağmurlu Deniz kitabıyla 1969 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'nü, *Makedonya 1900*'le de 1977 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı

ikinci kez kazandı.

Arada çeviriler de yaptı. L. Hughes'un, Apollinaire'in şiirleri, P. Merimée, T. Storm ve G. Keller'in oyunları, Türkçeye kazandırdığı yapıtlar arasındadır.

YAPITLARI

Şiir *Kızılçullu Yolu*, 1943; *Harbe Gidenin Şarkıları*, 1945; *Mayıs Ayı Notları*, 1947; *Güzel Aydınlık*, 1951; *İmbatla Gelen*, 1955; *Güneş Çizgisi*, 1957; *Başaklar Gebe*, 1970; *Ceylân Ağıdı*, 1974; *Aç Güneş*, bütün şiirleri, 1980; *Bozkırda Bir Atlı*, 1981; *Yarasın Beyler*, 1982;

Öykü *Yalnız Kadın*, 1955; *Değişik Gözle*, 1956; *Susuz Yaz, 1962; Ay Büyürken Uyuyamam*, 1969; *Makedonya 1900*, 1976; *Kente İnen Kaplanlar*, 1976; *Dilâ Hanım*, 1978; *Revizyonist*, 1979; *Yakubun Koyunları*, 1979, *Aylı Bıçak*, 1981.

Roman *Tütün Zamanı*, 1959, (*Zeliş* adıyla, 1971); *Yağmurlar ve Topraklar*, 1973; *Aşk da Gezer*, 1975.

Oyun *Mine*, 1959; *Nalınlar*, 1962; *Derya Gülü*, 1963; *Oyunlar 1 (Boş Beşik: Ezik Otlar; Vur Emri)*, 1969; *Oyunlar 2: (Susuz Yaz; Tehlikeli Güvercin; Yeni Çıkan Şarkılar)*, 1969; *Oyunlar 3: (Nalınlar; Masalar; Kaynana Ciğeri)*, 1969; *Oyunlar 4: (Derya Gülü; Aşk Duvarı; Zorla İspanyol)*, 1969; *Oyunlar 5: (Gömü; Bakanı Bekliyoruz; Kristof Kolomb'un Yumurtası)*, 1973; *Oyunlar 6: (Mine; Yürüyen Geceyi Dinle; İş Karar Vermekte)*, 1977; *Yaralı Geyik*, 1981.

Deneme *Niçin Aşk*, 1971; *Senin İçin Ey Demokrasi*, 1976; *Etiler Mektupları*, 1982.

İnceleme *Muzaffer Tayyip Uslu*, 1956.

Günce *Yeşil Bir At Sırtında*,1990.

Çağdaş Yayınları'nda Necati Cumalı'nın bütün yapıtlarını içeren dizi

Şiir ***Güzel Aydınlık*** (Şiirler 1); ***İmbatla Gelen*** (Şiirler 2)

Öykü ***Makedonya 1900, Susuz Yaz, Ay Büyürken Uyuyamam, Yalnız Kadın.***

Roman ***Viran Dağlar, Yağmurlar ve Topraklar, Uç***

Minik Serçem, Zeliş, Acı Tütün.

Deneme ***Senin İçin Ey Demokrasi, Ulus Olmak.***

İÇİNDEKİLER

Kızılçullu Yolu 7
Günaydın 8
Yağmurdan Sonra Bayram... 8
Yaz Geceleri I 9
Yeni Bir Aşktan Önce 9
Balkon 10
Hasret 11
Vapur Dumanı 12
Geride Sabah Oluyor 12
Sığınma 12
Karda Ayak İzleri 13
Hürriyete Övgü 14
Haziran 15
Uzakta 16
Hatırlama 16
Dut Koparan Kız 17
Her Dilde Türkülerin... 17
Karabatak 18
Urla'da 19
Emine 20
Akdeniz I 20
Güzel Aydınlık 21
Güneş Saati 22
Güler'in Aşk Saatleri 23
Sunu 24
Aylı Gece 25
Karakolda 26
Eski Güneşler 33
Güneş Delisi 34
Uzak Haziran 35
Kısmeti Kapalı Gençlik 36
Mozart'ın Kuşları 37
İpek Oteli 38
Ortanca 38
Kar Aydınlığında 39
Öldürmeyeceksin 40
Urla 41
Kuşluk 42
Yaz Geçti 42
Aç Güneş 43
Yitik Kalyon 49
Baraka 54
Kirizmacılar 55
Taşlar 56
Soyunuk 57
Eski Sevi 58
Marie 59
Maden 60
Karga ile Bülbül 61
Hindi 61
Yaşlı Aslan 62
Dost 63
Lirikler 64
İn 68

ŞİİR ÜSTÜNE
Şiirden Nefret Ederim 69
Açık Yazmak... 69
Şiir Üstüne 70
Şiirde Fazlalıklar 71
Derinlik 71
Her Ozan Bir Olaydır 73

YAŞAMÖYKÜSÜ 75

YAPITLARI 77

Şiirlerinden seçmeler
Şiir üzerine düşünceleri
Yaşamı
Yapıtları

Öykü, roman, tiyatro alanındaki çalışmalarıyla da yaygın bir üne ermiş olan Necati Cumalı, yazın yaşamına şiirle girdi. 1939 yılından başlayarak, ilk şiirleri Urla Halkevi dergisi "Ocak"ta ve "Yeni İnsanlık", "Küllük", "Servet-i Fünun", "Varlık" dergilerinde yayımlandı. Gençlik dönemi şiirlerini 1943'te ilk kitabı *Kızılçullu Yolu*'nda topladı. "Garip" ve "1940 Kuşağı"nın etkilerinden arınmış, yalın, aydınlık bir duyarlığı lirik şiirlerle yansıttı. Başlıca konuları bireyin güncel kaygıları, sevileri, sevinç ve özlemleri, ayrılık ve acılarıyla birlikte çağın sorunlarıdır. Öykülerinde, romanlarında da, akıcı, şiirsel bir dil kullanır. Oyunları çeşitli tiyatrolarca tekrar tekrar sahnelendiği gibi, yapıtlarından bazıları sinemaya da uyarlanmıştır. *Yağmurlu Deniz* kitabıyla 1969 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'nü, *Değişik Gözle* (1957) ve *Makedonya 1900* (1977) adlı kitaplarıyla ise iki kez Sait Faik Armağanı'nı kazandı.

ISBN 975-418-463-1

9 789754 184631

adam 647